Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЛЮТОГО 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 3, 1956. No. 21. VOL. LXIII.

ЗДА ПРИСПІШУЮТЬ БУДОВУ КЕРОВАНИХ РАКЕТ

ДІЄТЬСЯ ЦЕ НА ДОМАГАННЯ ДЕМОКРАТІВ, ЯКІ ПОБОЮЮТЬСЯ, ЩОБ СССР НЕ ПЕРЕГНАВ ЦІЄЇ КРАЇНИ В ПРОДУКЦІЇ ЦІЄЇ ЗБРОЇ

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон повідомив, що ЗДА приспішать будову керованих ракет, щоб не допустити до того, що ССCP міг би перегнати цю країну в продукції тієї зброї, яку вважається за „найгрізнішу і наймодернішу". Вилсон заявив, що незабаром займенує окремого цивільного урядовця, який мав би дбати тільки про продукцію цієї зброї. Вилсон склав цю заяву кілька годин після того, як демократичний сенатор із Вашингтону Генрі М. Джексон сказав у Сенаті, що, згідно з достовірними вістками Совєти вже в цьому році матимуть готові керовані ракети, які можуть летіти на віддаль 1,500 миль. Сенатор Джексон сказав, що той совєтський успіх зможе повалити всю основу теперішньої оборони західніх союзників. Сенатор Джексон, голова Підкомісії Військового Застосування при Спільній Конґресовій Комісії для Атомової Енерґії, і є також членом Сенатської Комісії Збройних Сил, і тому його вважають за авторитет в справах атомової зброї. Джексон заявив у Сенаті, що ситуація дуже небезпечна, і тому ЗДА мусять зробити все можливе, щоб приспішити продукцію ракет. Його підтримали всі сім інших демократичних сенаторів, а також республіканський сенатор Леверетт Солтонстолл. Секретар оборони Вилсон заявив на пресовій конференції, що він сам думав про цю справу, і негайно виїждає на інспекцію фабрики керованих ракет в Готсвіллі, Алабама. Керовані стрільна „Редставн" можуть летіти на віддаль 200 миль. Армія думає, що ці стрільна вдасться поліпшити в тому напрямку, щоб вони могли летіти на віддаль 1,500 миль. Вилсон заявив, що його департамент оборони вже від кількох років енерґійно працює над тим, щоб збудувати для цієї країни якнайкращі керовані стрільна. Але сенатор Джексон твердив у Сенаті, що ЗДА находяться в великій небезпеці і можуть дочекатися того, що Совєти можуть їх випередити в продукції цієї жахливої зброї. Якщо вдасться Совєтам випродукувати ракети, які зможуть летіти на віддаль 1,500 миль, то европейські союзники ЗДА будуть під таким натиском комуністів, що можуть відмовитися від того, щоб на їх територіях знаходилися американські летунські бази.

Канада не визнає комуністичного Китаю

Оттава, Канада. — Наприкінці минулого року поширювались вістки, що канадійський уряд задумує визнати комуністичний Китай. Тепер міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон заявив у Палаті Послів, що Канада не визнає комуністичного китайського уряду. Пірсон не виключив, що Канада може визнати комуністичний Китай, коли це буде корисне для канадійських інтересів. Але міністер Пірсон запевнив, що визнання уряду в Пейпінґу не означатиме, що Канада погоджується на те, щоб Формоза (Тайван) належала до комуністів. Канадійський уряд не братиме участи в жадній акції, яка змагала б до того, щоб Формозу приєднати до Пейпінґу. Пірсон заявив, що канадійський уряд прийшов до рішення не визнавати уряду в Пейпінґу з огляду на своїх союзників.

Пентаґон плянує скорочувати військову службу для збільшення військових резерв

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Вилсон заявив, що думає скорочувати військову службу частині активних вояків з 24-ох до 18-ох місяців з тією умовою, щоб ті вояки пізніше служили в військовій резерві. Внаслідок цього треба подвоїти число рекрутів, покликуваних до військової служби, яке тепер становить 6,000 місячно. Ціль цієї зміни в речинці військової служби частині вояків — збільшити військові резерви впродовж року на 100.000 резервістів. Ті юнаки, які зголосяться до 18-місячної військової служби, мали б доповнювати свій вишкіл під час 48-ох кінців тижня впродовж двох років і шістьох місяців. Згідно з дотеперішнім законом вояки, після відбуття дворічної служби, мали б належати до резерви впродовж шістьох років, але теперішній закон не передбачає засобів, якими можна б було їх до цього змусити, коли вони добровільно не хочуть цього робити. Цей запроєктований новий плян був би важний так довго, поки не вдасться ухвалити нового закону про збільшення військових резерв.

В АМЕРИЦІ

● **З Брусселю** прибув до Ню Йорку літак з 68-ма пасажирами, серед яких більшість українці і поляки, що після закінчення світової війни виїхали були до Бельгії на працю. Вони прибули до ЗДА заходами Католицької Акції.

● **Відомий** в Нюйоркській метрополії обманець Геррі Гросс пішов знову до в'язниці. Минулого року йому подаровано кару, якщо буде чесно жити. Але він не витримав і взяв від власниці крамниці в Бруклині 13,000 долярів, обіцяючи одружитися з нею, хоч має жінку. Заарештовано його аж у далекій Луїзіяні.

● **Американська,** венесуельська і мехіканська поліція розшукує винахідника-мільйонера Івана Джерома (Єреміна), російського походження, якого мають судити за неморальну поведінку з малолітніми дівчатами. Суд сконфіскував його кавцію в сумі 100,000 долярів.

● **Чарлз Ф. Горнер** позичив ще в 1899 році з бібліотеки Небраського університету книжку „Франкенштайн", яку аж тепер повернув. Він каже, що все забував її повернути, а коли пригадував, то не міг знайти. За час від 1899 року Горнер мав би заплатити бібліотеці 795 долярів кари, але кару йому подаровано, бо він дуже жалував свого вчинку.

● **Маріон В. Ісбелл,** голова Крайового Товариства Власників Ресторанів, має право безплатно їсти три рази денно впродовж 54-ох років, але мусить це робити кожного дня в іншому ресторані. Можна сумніватися, чи доживе він аж такого віку, щоб до кінця скористати з цього привілею.

● **В Сан Фернандо,** Каліфорнія, у віці 87-ох років помер Едвард Тейлор, що на початку цього століття збудував перший літак, яким літали брати Райти.

● **Балтіморська** Симфонічна Оркестра вийшла з тяжкої фінансової ситуації, влаштувавши прийняття, вступ на яке коштував 100 долярів. В прийнятті взяло участь 607 осіб, які заплатили коло 60,000 долярів, що збалянсувало бюджет оркестри.

● **Палата Репрезентантів** одноголосно прийняла законопроєкт, згідно з яким фармери не повинні платити податку від газоліни, якої вони вживають для фармерських цілей. Це заощадить фармерам 60,000,000 долярів впродовж одного року.

● **Американська** амбасадорка в Італії пані Клер Бут Люс після чотиротижневого побуту в ЗДА відлетіла до Риму. В ЗДА вона приготовляла зустріч італійського президента Джованні Гронкі, що має відбутися 27 лютого.

Айзенгавер виїхав на відпочинок до Ґеттисбурґу

Вашингтон. — Президент Айзенгавер виїхав із дружиною на чотириденний відпочинок на свою фарму в Ґеттисбурґу, Па. Це буде перший довший відпочинок Президента від того часу, коли він, чотири тижні тому, приступив до повної праці в Білому Домі, — 9 січня цього року. Президент не буде нікого приймати в Ґеттисбурґу, і обмежить свою працю до мінімума, тільки зареєструється разом із дружиною в повіті Адамс, щоб могти брати участь у правиборах. Це зробить Президент в п'ятницю 3 лютого. Перед своїм виїздом зі столиці Президент виголосить ще коротку промову на сніданку Міжнародньої Ради Християнських Провідників в готелі „Мейфлавер". Ця промова не буде офіційною промовою Президента.

Стівенсон відкидає твердження Кіфовера про підтримку його партійними провідниками

Бейкерфілд, Каліфорнія. — Демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон заявив на пресовій конференції, що твердження сенатора Естеса Кіфовера, немовбито його (Стівенсона) підтримували партійні демократичні провідники, є неправдиве. Стівенсон сказав: „Я не прибув сюди на те, щоб лаятися з сенатором Кіфовером. Він є добрий демократ, і я певний, що і його і моєю ціллю є перемога демократів восени цього року. Але я сподіваюся, що він облишить своє твердження, нібито мене підтримують партійні проводи. Ніде немає так багато партійних провідників, як в Каліфорнії, політична незалежність яких була б така велика". Стівенсон сказав, що прибув до Каліфорнії на прохання багатьох людей, які хочуть, щоб він знову кандидував. „Я погодився на ці просьби, бо переконаний, що добробут американського народу вимагає того, щоб демократи знову прийшли до влади в Білому Домі".

9 протестантських провідників їдуть на відвідини до Совєтів

Ню Йорк, Н. Й. — З протестантських кол повідомляють, що 9 березня ц. р. виїде із ЗДА делеґація 9-ох протестантських провідників на відвідини до християнських провідників до СССР. Це були перші протестантські відвідини в Москві від революції в 1917 році. Цією делеґацією опікується Крайова Рада Церков Христа. Згідно з умовою 1 червня до ЗДА має прибути делеґація совєтських церковних діячів. Між американськими делеґатами находяться, між іншими, такі особи: Пол Б. Андерсон — виконний секретар Міжнародного Комітету ІМКА; о. д-р Роскелл Адамс — секретар Крайової Ради Церков о. д-р Юджін С. Блейк із Филаделфії; о. Генрі Накс — єпископ Протестантської Єпископальної Церкви. Ціль цієї делеґації збільшити „духове братерство" з християнами в ССС та порівняти, що християни в обох країнах роблять для світового миру. Американська делеґація буде гістьми патріярха Алексєя, і думає бачитися з провідниками баптистів, лютеранів і реформованих протестантів.

Як ховатися від водневої бомби

Вашингтон. — Член Комісії Атомової Енерґії д-р Віллард Ф. Ліббі заявив перед Конґресовою Підкомісією для Урядових Операцій, що одна хвилина і одна третя частина хвилини між експльозією атомової бомби та її нищівним діянням дадуть змогу людям сховатися і врятувати своє життя або здоров'я. Шар землі завгрубшки три стопи забезпечить від діяння радіоактивности. Всякі інші схоронища дадуть забезпечення проти попечення від експльозії. І тому — сказав Ліббі — люди повинні ховатися, де тільки зможуть. Але це відноситься тільки до тих осіб, які будуть знаходитися на значній відстані від місця експльозії, бо на віддалі 12 миль 85 відсотків, навіть у цегляних будинках, будуть негайно забиті, а 15 відсотків важко поранені. На віддалі 15 миль від місця експльозії, при ясній погоді, ще будуть попечення третього ступня на відкритих місцях тіла.

Тікають фахівці з совєтських машино-тракторних станцій

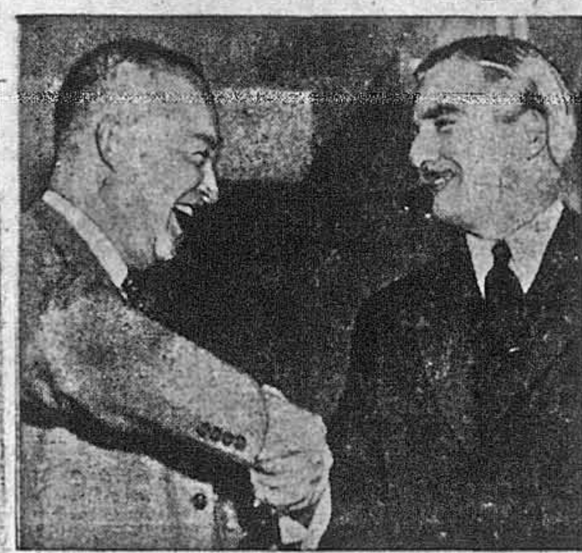
Два роки тому з наказу Москви, тисячі інженерів і техніків „добровільним порядком" перекинуто з фабрик і заводів на село, до машино-тракторних станцій — „скріплювати й підносити соціялістичне сільське господарство". За пару місяців після того почалася масова втеча фахівців назад до міста, де побутові умовини, в порівнянні з колгоспним селом, далеко ліпші. В зв'язку з цим почалася в пресі широка кампанія проти цих „дезертирів". В „Правді" з 19 січня читаємо про становище на Донбасі: „У відділі кадрів (філія МГБ на підприємствах — Ред.) обласного управління сільського господарства заведено течки з написом „архів". Це — особисті справи спеціялістів, які вернулися з МТС до міста. Таких справ потрапило до архіву вже кілька десятків. Четверта частина інженерів і техніків, висланих на працю до МТС, вернулась до міста. Тікають вони під усякими приводами . . ." Далі московський кореспондент наводить довгий список цих „приводів": медична довідка про те, що „інженерові Т. протипоказаний . . . шум і гамір"; заява техніка К., в якій просить він відпустити його до міста, до родини, бо „на селі нема кому його доглядати"; відсутність при МТС „пристойного мешкання" та інше.

Підсовєтські вчителі радять над „зміцненням дисципліни"

Як подає „Радянська Україна", на протязі місяця січня в більшості районів України відбулися наради вчителів, учасники яких підвели підсумки роботи народних шкіл за перше півріччя 1955-56 навчального року і обговорили найактуальніші питання шкільного життя. Найбільшу увагу на нарадах присвячено „недостатній ролі комсомольських та піонерських організацій у боротьбі за піднесення навчально-виховної роботи шкіл", а також заходам для „зміцнення свідомої дисципліни учнів". Учасники нарад у своїх виступах підкреслювали необхідність збільшити відповідальність учителів за успішність в навчанні і поведінку школярів.

● **Канадійське** Статистичне Бюро повідомляє, що пересічний тижневий заробіток канадійських промислових робітників становить 62.07 долярів. Минулого року їхній заробіток був на 58 центів менший.

АЙЗЕНГАВЕР І ІДЕН ГОСТРО ТАВРУЮТЬ МОСКВУ ТА ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД НЕЮ НАРОДИ АЗІЇ Й АФРИКИ

Президент Айзенгавер в дружній розмові з Іденом

Вашингтон. — „Ми свідомі, що в цьому 1956-ому році все ще лютує в світі стародавня боротьба між тими, які вірять, що людина виводить своє походження і призначення від Бога, і тими, які дивляться на людину виключно як на знаряддя для служби в державній машині," — так починається спільна „Вашингтонська Декларація" президента Айзенгавера й англійського прем'єра Антоні Ідена, проголошена в середу 1-го лютого ц. р. в додатку до спільного комунікату про закінчення триденної англо-американської конференції. „Впродовж того періоду значного спільного поступу у вільному світі, ті, які обстоюють суперматію держави та відмовляють людині її природних прав, були також активні. Мільйони людей різної крови, релігії і традицій насильно включено до Совєтського Союзу, а ще інших багато мільйонів фактично, хоч не завжди формально, всмоктано до совєтського комуністичного бльоку. В самій Европі коло 100 мільйонів людей, в тому числі десять колись незалежних держав, примушено проти їх волі працювати для прославлювання і прикрашування совєтської комуністичної держави. Комуністичні правителі висловили в численних документах і маніфестах свій замір поширювати практику комунізму всіми можливими способами, поки вона не заволодіє світом. Для цієї останньої цілі вони вживали в минулому військової і політичної сили. Вони дальше змагають до тієї самої цілі і вони додали тепер ще й економічні заходи до своїх інших метод пенетрації. Було б оманою сподіватися, що в своїй закордонній, політичній і економічній політиці совєтські правителі виявили б журбу за права інших народів, коли вони не проявляють її супроти чоловіків і жінок, над якими вже володіють. Кожна вільна держава, яка дасть себе переконати погрозою, обіцянкою чи приманою, щоб покористуватися комунізмом, — втратить свою незалежність, а її нарід поплатиться своїми правами й свободами..." Таку рішучу пересторогу проголосили американський президент і англійський прем'єр під адресою всіх тих держав, що їх тепер застрашують чи притягають обіцянками допомоги грішми і „техніками" Совєти, використовуючи економічну відсталість тих країн. Наведений уступ є частиною з-поміж 8 точок „Спільної Декларації Президента З'єдинених Держав і Прем'єра Об'єднаного Королівства", що її американська преса відразу назвала „Вашингтонською Декларацією". Вона становить другу частину обширного повідомлення, оприлюдненого у висліді триденних нарад англійської делеґації з през. Айзенгавером і його найближчими співробітниками.

Справи, що були предметом нарад

У комунікаті про саму ту конференцію говориться в окремих 5-ти уступах про — 1. Европу, 2. Середній Схід, 3. Південну і Південно-Східню Азію, 4. Далекий Схід, і 5. справи атомової енерґії. — Щодо европейських справ, то обидва державні мужі Заходу ствердили вірність Організації Північно-Атлянтійського Договору (НАТО), а зараз потім підкреслили необхідність об'єднання Німеччини на базі свободи. Айзенгавер і Іден ствердили, що уряд Німецької Федеративної Республіки, як єдино вибраний народом, є теж єдиним леґітимним репрезентантом німецького народу. Вони підкреслили теж, що кожна атака на Берлін означала б атаку проти „наших власних сил і нас самих". Щодо Середнього Сходу, то підкреслено конечність ізраїльсько-арабської злагоди на базі добровільної згоди тих двох сторін перевірити свої дотеперішні позиції. Айзенгавер і Іден підтвердили значення Баґдадського пакту для безпеки Середнього Сходу. Щодо Південної і Південно-Східньої Азії, то вони заявили свою вірність Організації Південно-Східнього Азійського Пакту, але зазначили, що вони продовжують співпрацювати також з тими країнами, які є поза тим пактом. Щодо Далекого Сходу, то, не згадуючи по імені ніякої країни, Айзенгавер і Іден ще раз заявили свою рішучість „протиставитися і запобігати агресивній експансії силою чи підривною акцією та допомагати вільним країнам і тому обширі в їхній власній обороні та в закріплюванні внутрішньої стабілізації і добробуту." В останній точці свого комунікату обидва західні державні мужі ствердили своє рішення підтримувати співпрацю в ділянці добування і розвитку атомової енерґії для мирних цілей при помочі покликаної для цієї цілі міжнародної аґенції. Таким чином Вашинґтонська конференція закінчилась великим успіхом вільного світу.

В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ НАКАЗАНО ЗАМКНУТИ ВСІ СОВЄТСЬКІ КОНСУЛЯТИ Й АҐЕНЦІЇ

Кейптавн. — Уряд Південно-Африканської Унії наказав замкнути на території країни всі совєтські консуляти і представництва, зокрема в містах-Преторія і Кейптавн. Як причину цього заходу подано, що совєтські консуляти займалися здебільша поширюванням підривного пропаґандивного матеріялу серед неґритянського й індійського населення Південної Африки. Совєтський генеральний консулят у Преторії, консулят у Кейптавні та всі інші аґенції мусять бути замкнені найдалі до 1 березня ц. р. і всі службовці разом із родинами мають до того часу покинути територію Південно-Африканської Унії. Преторія є адміністративною столицею Південної Африки і Кейптавн є її леґіслятивною столицею. Ноту в справі замкнення консулятів передав міністер закордонних справ південно-африканського уряду, на руки совєтського генерального консуля. Замкнення консулятів не визначає повного зірвання дипломатичних взаємин між Південною Африкою і Совєтським Союзом, бо як сказано в ноті, полагоджуванням всіх дипломатичних і торговельних справ між обидвома державами має займатися совєтська амбасада в Лондоні. З держав совєтського бльоку тільки одна Чехословаччина має свій консулят у Преторії. Південно-африканський парлямент прийняв повідомлення про рішення уряду в справі замкнення совєтських консулятів схвальними вигуками. Південно-африканський уряд створений з представників антикомуністичної націоналістичної партії, що прийшла до влади 1948 року. В комунікаті про замкнення консулятів південно-африканський уряд стверджує, що він диспонує достатнім матеріялом, який доказує, що совєтські консуляти вдержували зв'язки з підривними елементами в Південній Африці і допомагали їм контактуватись з комуністичними централями в Москві.

Новий прем'єр Франції поїде до Альжиру

Париж. — Ґю Молле, новий французький прем'єр, заповів свій виїзд до Альжиру вже в наступному тижні. Докладний термін і всі зв'язані з місією прем'єра подробиці устійнять на першому засіданні нової французької ради міністрів, скликаному на п'ятницю 2 лютого. Разом із Молле поїде міністер для справ Альжиру єтаренський ген. Катру, який залишиться там з місією довести до кінця замирення в тій країні на базі поширення її автономних політичних, культурних і господарських справ. За одностайним твердженням французької преси — це дуже трудна місія, бо передусім самі французькі поселенці в Альжирі, неприхильно настроєні супроти Молле й генерала Катру, лякаючись поменшення своїх прав і привілеїв. Особливу опозицію викликав проєкт нового французького уряду, щоб у виборах в Альжирі французи й тубільці голосували разом, зрівняні в своїх виборчих правах. Це позбавить місцевих Французів їхньої супремації, бо циферне відношення між альжирськими арабами й французами — як 8:1. Генерал Катру має опінію людини дуже ліберальної у відношенні до колоніяльної проблеми, що він доказав, як посередник французького уряду до засланого на Мадаґаскар султана Марокко Бен Юсефа; поворот того султана з заслання назад на султанський престіл — це у великій мірі заслуга генерала Катру. Тому він має добре ім'я серед арабів.

Юґославія висилає дві делеґації до Москви

Беоґрад. — Юґославія висилає власну делеґацію на конґрес Всесоюзної Комуністичної Партії, що відбудеться в Москві 14 лютого ц. р. Незалежно від того ранньою весною виїде на чолі іншої урядової делеґації маршал Тіто. Тепер ведуться в справі тих обох делеґацій дипломатичні переговори між Москвою і Беоґрадом. Річ у тому, що невідомо ще, чи в совєтському партійно-комуністичному конґресі має взяти участь юґославська комуністична партія, чи т. зв. „Соціялістичний Союз працюючих людей", який є офіційною фірмою комуністів, що засідають в юґославському парляменті. Невідомо теж, хто має поїхати в товаристві Тіта, бо напр. його заступник Ранковіч та голова юґославського парляменту Моса Піжаде були найбільш атакованими особами під час сварні між Москвою і Юґославією в 1948 році. Невідомо теж, чи Тіта має вітати Молотов, який підписував найбільш образливі і напастливі для Юґославії ноти в часі згаданого „ухилу" Юґославії, що довів до виключення її з Комінформу. Ці „делікатні" подробиці, що торкаються сварні й приязни в юґославсько-московській комуністичній сім'ї устійнюють тепер Тіто й Хрущов за посередництвом своїх послів.

В СВІТІ

● **Новий французький** прем'єр, 51-річний Ґю Молле, за фахом учитель гімназії, але вчителював коротко, бо був переслідуваний за організування професійного руху малоплатних учителів. Під час останньої війни був ранений і попав у полон, але його випустили через дуже поганий стан здоров'я. Незабаром після того став одним із найпопулярніших керівників протинімецького підпілля в обширі Каналу Ля-Манш. Німці заарештували його, але звільнили, не повіривши, що така худощава й слабовита людина може бути грізним підпільним бойовиком.

● **Даґ Гаммершилд,** генеральний секретар Об'єднаних Націй, що об'їздить країни Близького, Середнього й Далекого Сходу, прилетів з Пакістану до Індії. Він відмовився відповідати на конкретні політичні питання журналістів, але з високою похвалою висловився про Індію за її „заслуги для світового миру".

● **Шведська поліція** переводить слідство над причинами вибуху ґазолінового збірника в найбільшій шведській рафінерії нафти. Пожежа охопила була 3 мільйони ґальонів ґазоліни і ще на другий день не можна було її погасити. Поліційні чинники припускають саботаж.

● **Норвезький** міністер закордонних справ Лянґе поспішно вернувся до Осльо з конференції Північної Ради скандинавських країн, що відбувається в Копенгазі (Данія), заалярмований вісткою, що норвезькі прибережні патрульні канонірки захопили 13 совєтських рибальських тральщиків. Норвезький амбасадор у Москві заявив протест проти постійного порушування територіяльних вод Норвеґії совєтськими рибальськими фльотиліями. Уряд Норвеґії рішився на енерґійні заходи під натиском юнії рибалок.

● **Західньо - німецькі** промисловці виступили з проєктом, щоб Західня Німеччина разом з усіми іншими 14 членами Північно - Атлантійського пакту (НАТО) взялися за економічну відбудову середньо - східніх і південно - азійських країн, бо вважають, що тільки таким збірним зусиллям можна спаралізувати совєтські намагання втиснутися з своїм капіталом і своїми техніками (та шпиґунами) на Близький Схід і на територію Азії.

● **Націонал - китайський** ракетний літак Ф176 „Сейбр" був примушений приземлитись на летовищі в британській колонії Гонґ-Конґ. Пілот заявив, що він переводив патрульний лет біля берегів Китаю і що в нього попсувався мотор. Часописи здогадуються, що літак пошкодила комуно-китайська протилетунська артилерія. Англійці дозволять пілотові відлетіти на Формозу після направи літака.

● **Голляндська княжна** Беатрича скінчила 17 років життя і автоматично стала членом Державної Ради, найвищої державної установи в Голляндії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОНСОЛІДАЦІЯ — НЕВЖЕ „МЕРТВА ТОЧКА"?

З кінцем вересня минулого року відбулись у Торонті в Канаді 5-ті з черги наради Пан-Американської Української Конференції, головним рішенням яких було: „Запропонувати українській еміґрації в Европі та відповідальним представникам усіх її груп і партій своє безстороннє посередництво у змаганнях до консолідації, які ведуться вже від довших років та які досі, хоч і мали помітні результати, все ще не завершені". Це було 25-го вересня 1955-го року. Рішення винесено одноголосно на базі основної доповіді в цій справі, яку мав президент УКК п. Д. Галичин, та після довших дебат, які опісля продовжувались в пресі.

Це все, що в цій справі відомо публіці, хоч не все, що зроблено. З канцелярії ПАУК в Ню Йорку довідуємось, що вона, виконуючи цю постанову, могла щойно в половині грудня вислати відповідні листи до Европи. Цього часу було потрібно на те, щоб устійнити форму листів і адреси, на які вони повинні бути скеровані, а трудність у порозумінні становила та обставина, що поодинокі члени Президії ПАУК живуть у різних місцевостях ЗДА і Канади, отже всі устійнення та узгіднення треба було вести кореспонденційним шляхом. Остаточно в дні 19-го грудня пішли рекомендованою поштою листи до всіх тих політичних угрупувань, що є поза УНРадою (ЗП УГВР, обидві ЗЧ ОУН, Союз Гетьманців-Державників і СВУ), або що є в УНРаді, але в опозиції до її Виконного Органу (ОУН та УНДС). В листах, підписаних головою ПАУК о. д-ром Василем Кушніром та генеральним секретарем адв. Михайлом Пізнаком, прохається ці середовища тільки висловити свою думку на тему ініціятиви ПАУК без будь-яких дальших зобов'язань. До листів залучено теж тексти доповіді п. Д. Галичина та резолюції ПАУК. Два дні пізніше, окремим листом, за підписом ген. секр. ПАУК адв. М. Пізнака, поінформовано про ці заходи УНРаду, на яку в резолюції ПАУК вказано як на не завершену ще базу консолідації.

Це — те головне, що зроблено в цій справі збоку ПАУК. Дальші кроки й заходи залежатимуть від відповідей на вислані листи. Тим часом, досі наспіло тільки дві відповіді: від одних ЗЧ ОУН (очолюваних д-ром Л. Ребетом і п. З. Матлою) та від СВУ (Спілки Визволення України). Обидві відповіді можна вважати за позитивні. Це і все, хоч ПАУК не втрачає надії і „кожного дня" очікує дальших відгомонів на її акцію.

Тим часом на публічному форумі справа притихла і, можна б сказати, зійшла з порядку дня. Перший відгук на неї не був однозгідний, але не був також і безнадійний. Публічна опінія ясно й недвозначно, хоч і невеликими, але помітними надіями прийняла ініціятиву ПАУК. Отже, настрій, в загальному, був добрий та пригожий для дальшої акції.

Все ж таки ця акція, виходило б, є на шляху до такої характеристичної не тільки в українській, але й в міжнародній політиці „мертвої точки". І коли б вона в ній опинилася і остаточно застрягла, то це — в нашому переконанні — буде вина не „обставин", а тільки тих, що її ведуть і до яких вона відноситься, бо вони не матимуть права сказати, що „зробили все можливе".

Пригляньмось цій відповідальності дещо ближче. Правда, сама ПАУК, при відповідній енерґії, могла б була свою практичну акцію приспішити, але проволоку можна зрозуміти постільки, що до справи треба було підходити направду в „рукавичках". Крім того — час не був занадто втрачений, бо кожне політичне середовище могло і з доповіддю, і з резолюцією ПАУК та з коментарами й публічною опінією на цю тему познайомитись з обширних публікацій в пресі. Чому ж тільки два угрупування спромоглись на відповідь за півтора місяця часу? Дипломатичну ноту можна плянувати і приготовляти впродовж року чи років, але відповідь на неї, вже хоч би з куртуазійних мотивів, повинна бути негайна, або щонайменше в обмеженому часі.

Консолідація є в нас головною проблемою і головною вимогою часу. Розуміє її нарід, розуміють її навіть такі колись „відосередні" наші громади, як Ню Йорк, Шікаґо, Дітройт чи Нюарк, що в цьому році сконсолідовані і соборно відзначали Січневі Роковини. Невже ж не розуміють цієї проблеми українські політичні середовища в Европі, ставлячись до неї — здавалося б — без душі і без віри? Зневірені дотеперішніми заходами? Хто зневірюється, той програє. З кожної акції можна сподіватись стільки результату, скільки труду, серця і розуму в неї вложено. Консолідаційна проблема заслуговує на більшу увагу, на більшу енергію і на більшу серйозність, а суспільність має право і обов'язок їх очікувати та вимагати.

ЖИДІВСЬКО-АРАБСЬКИЙ СПІР І — УКРАЇНЦІ

Здавалося б, що жидівсько-арабський конфлікт, який став тепер одною з найповажніших міжнародних проблем, бо при дальшому завогнюванні й ускладнюванні — може стати камінчиком, що зрушить нову світову лявіну, — що той конфлікт не має ніякого зв'язку з українською проблематикою. Помилковість такого твердження є, власне, доказом, як тісно пов'язані взаємно інтереси всіх народів у широкому світі. Хоч Україна не є сьогодні ніяким чинником, який активно міг би грати в цьому конфлікті будь-яку ролю, а розпорошених у вільному світі українців ніхто не питає, що вони думають про цю міжнародну справу, проте українська політична думка визначає теж становище до всіх актуальних міжнародних проблем.

Відколи народився сіоністичний рух, українці сприяли йому так само, як сприяли і сприяють всім рухам, що викрешують у пригнічених народах національну амбіцію і стають поштовхом до державницько-визвольних змагань. Це той творчий, конструктивний націоналізм, який схоплює і формулює чисто чуттєвий патріотизм в державно-політичну програму. Від перемоги того націоналізму в принципі залежить перемога української визвольної справи. І тому в українсько-жидівських відносинах найбільше зрозуміння приходило завжди з сіоністичними лідерами, однаково за Австрії, як і за Польщі, як із діячами, що мали найбільш викристалізуваний національно-політичний світогляд. Українці, як уярмлений нарід, не могли ставати на становищі, що будь-котрий нарід у світі не має права на власну батьківщину й власну державу, якщо тільки сам собі усвідомлює свою національну самобутність. Коли ж хтось із українців виступав за Польщі проти сіоністичного ідеалу і „тішився", що, мовляв, араби „дадуть школу" жидам, то відповідальний український політичний провід і відповідальна українська преса завжди гостро осуджували це, навіть не як прояви якоїсь неправильної політичної думки, а просто як прояви примітивізму. Бо ж навіть антисеміти, які хотіли б бачити Україну без жидів, повинні б власне підтримувати ідею Ізраїлю, як терен жидівської еміґрації. Ясно, що таке принципове становище не означає утотожнювання себе в цілості з усіми тезами, що їх проповідує сьогодні уряд Ізраїлю і його політика. Не маючи ніякої причини бути ворогами арабського світу й вбачаючи в мохаммеданській релігії могутній антикомуністичний чинник, українці співчувають емансипації арабів. І тому українці сприяють зусиллям західньої дипломатії довести до компромісового порозуміння між Ізраїлем та його арабськими сусідами. Знаходячись сам в позиції визискуваного народу український нарід почуванням і розумом є по стороні колоніяльних народів. Він розуміє їх трагедію і розуміє, як може ніякий інший нарід, ту облудну, фальшиву, зрадливу ролю, яку грає комуністична Москва, представляючи себе опікуном уярмлених народів Сходу.

І тут новий пункт, від якого починається зв'язок актуальної проблеми Ізраїлю і його арабських сусідів з українськими справами. Совєти прийняли яскраво антиізраїльський курс з різних причин: 1) СССР, як пересмник і послідовник ідей царської Росії, плекає далі їїноторійний чорносотенний антисемітизм, часом при допомозі самих жидів, хоч як парадоксально це може звучати, 2) кожний неполаднаний спір на земній кулі дає Совєтам нагоду вмішуватись і вбачати в ньому терен для сіяння роздору та нацьковування всіх проти всіх, 3) наладований пристрастями і внутрішніми антагонізмами Близький і Середній Схід — це особливо підхожий ґрунт для інтриг. Ізраїль є для Москви не ціллю самою для себе, як є нею для арабських фанатиків, а тільки одним із засобів боротьби проти західнього вільного світу. Ціллю совєтської дипломатії є вманеврувати Захід у таку позицію, яка дозволила б Москві кричати на повний голос: Захід є протектором жидів і ворогом арабів — отож, усі араби і весь мохаммеданський світ повинні єднатись під прапором Москви — не проти Ізраїлю, що в тому гігантському конфлікті зійшов би взагалі на задній плян, але проти всього Заходу, зорганізованого в НАТО. Відсіль така скажена кампанія Москви проти Багдадського пакту, який включив чотири мохаммеданські держави в союз з Англією, і відсіль підсичування старої ривалізації в мохаммеданському світі поміж Єгиптом і Туреччиною, тому що ця остання визнала Ізраїль і належить однаково до НАТО і до Багдадського пакту. Коли для арабського світу „ворогом число 1" є Ізраїль, а для Заходу і його військово-політичних бльоків „ворогом число 1" є комунізм та його центр Москва, то нема ніякого сумніву, по чиєму боці лежать симпатії й інтереси України (не УССР, а тієї, що змагає до скинення з себе колоніяльного московського режиму).

Але є ще один пункт стичности українських справ з цією актуальною нині темою. Приглядаючись жидівському світові в Америці, можна ствердити, що саме під впливом безпардонного наступу Совєтів проти Ізраїлю почалась ревізія поглядів на Україну й українців, як найбільш безкомпромісових і найповажніших ворогів Москви з-поміж усіх її уярмлених народів. Ось такий один ніби маловажний, проте дуже характеристичний приклад:

Появилась англійською мовою книжка Артура Кестлера „Слід динозавра", де автор м. ін. висловлюється зневажливо про жидівську мову й культуру, як самостійні чинники, порівнюючи їх з українською мовою, що ніби так само „життєздатна". Жидівська мова, мовляв, „вбита разом з народом, що говорив нею в Східній Европі. І годі повірити, що вона житиме довше, як українська мова. Єдина хата, де може втриматись окрема жидівська культура — Ізраїль". Це твердження викликало палке обурення жидівського часопису в Ню Йорку „Туґ-Морґен". Автор тієї статті, А. Глянц, демаскує Артура Кестлера, як колишнього комуністичного комісара, що напевне винищував українську культуру в ім'я русифікації України. А. Глянц пригадує, що українці боролися за свою культуру „довгими сторіччями проти царських сатрапів, німецьких геррен-расистів і польських панів". Він з найбільшими симпатіями висловлюється про українські визвольні змагання, доказуючи Кестлерові, що він про культуру жидівську знає так само мало, як і про українську. Коли зважити, що А. Глянц, який прибув до ЗДА з Лодзі вже яких 40 років тому радше як приятель російської культури, та що він дуже обережно ставився до українства, то цей його відважний і мудрий виступ треба привітати, як покажчик правильної оцінки міжнаціональних відносин на Сході Европи і тих шляхів, якими вони повинні розвиватись.

Нема зла, що не вийшло б на добро. Якщо зло совєтської політики спричиниться до повного зрозуміння в жидів, яка правильна українська постава супроти СССР і яке велике значення майбутньої вільної української держави для будуччини всього вільного світу — то це буде добро, що вийде з користю і для жидів і для українців і для всього вільного світу.

ПОЛІТИЧНИЙ РЕАЛІЗМ І РОЗГУБЛЕНІСТЬ

Польський журнал „Культура" (появляється щомісяця в Парижі) відомий з того, що група публіцистів і політиків, згуртованих коло нього, має відвагу висловлювати на сторінках цього журналу не раз дуже реалістичні погляди на такі чи інші проблеми польської крайової й еміґраційної діяльности.

В листопадовому числі „Культури" її редакція надрукувала запрошення до 48-и видатних польських інтелектуалістів у теперішній підсовєтській Польщі (тих, які підписали відомий заклик до польської еміґрації вертатися до Польщі), приїхати з Польщі в Західню Европу і тут в умовах повної свободи думки і слова поговорити на всі актуальні політичні теми, зокрема над можливістю повороту польських еміґрантів до Польщі.

Результат вміщення в „Культурі" такого запрошення був той, що польські еміґраційні кола й часописи назвали виступ „Культури" „безвідповідальною ініціятивою" і Синдикат Польських Вільних Журналістів у Франції виніс резолюцію, яка осуджує цей виступ, називає його диверсією і перестерігає перед шкідливими політичними наслідками запрошення „Культури".

Реакція польських еміґрантських кіл на ініціятиву „Культури" викликала негайну відповідь редакції цього журналу, що її дає відомий польський публіцист Юліюш Мєрошевський у статті п. н. „Карти на стіл" (у січневій книжці „Культури"). Думки, висловлені в цій відповіді дуже ясно і сміливо, можна звести до двох основних питань. Перше, чи у визвольній політиці треба орієнтуватися на оконечну мету — повну незалежність Польщі, чи може реальнішою політикою було б орієнтуватися на евентуальне постання тітоїзму чи пак троцькізму в Польщі. Друге питання — чи еміґрація зможе відіграти будь-яку ролю в краю під час визвольної боротьби і зараз після визволення Польщі з-під комуністичної окупації.

Становище „Культури" щодо першого питання Мєрошевський з'ясовує так:

„Уважаємо, що хоч привернення Польщі незалежности і є головною метою польської політики, але це не є одинокою ціллю... Обстоюємо погляд, що наш обов'язок не вичерпується пригадуванням світові справи визволення Польщі, але що нашим завданням є теж — по змозі — започатковувати акції і заходи, які змагають до частинної поправи сьогоднішньої крайової ситуації, як також впливати на формування опінії і поглядів у краю. Візьмім приклад. Ми є антикомуністи і з комуністами не співпрацюємо, але їх поборюємо. Коли б однак з'явився у Польщі комуністичний провідник, що підняв би концепцію Ґомулки і якби це було в границях нашої спроможности, то ми підтримали б його ініціятиву".

Тому теж в дальшому, виходячи з такого становища, Мєрошевський формулює погляд групи „Культури" на польську визвольну політику в таких ствердженнях:

„Ми є за повним визволенням, незалежністю і справдішньою демократією — але ж не відкидаємо половинних розв'язок, як напр., невтралізм. В ім'я повної свободи не відкидаємо пів-свободи і в імені тих, які від 16 років позбавлені взагалі свободи.

„Репрезентуємо погляд, що предметом політики, спрямованої на Край, є не тільки основна ціль — то значить, незалежність, але й також актуальна ситуація в Польщі. Ми не є прихильниками погляду, що його визнає більше політиків на еміґрації, як це могло б комусь здаватись, що... чим гірше, тим краще.

„Якщо йде про політику еміґраційну, то ми відкидаємо, як збанкротовані концепції, і леґалізм, проголошуваний п. А. Залєським і леґалізм, проголошуваний історичними партіями. Заперечуємо одним і другим право репрезентувати еміґраційне суспільство і заперечуємо їм моральний титул домагатися грошей для репрезентування „держави на еміґрації". Мандат одних і других — це фікція."

Це своє неґативне становище до провідних кіл і партій польської еміґрації обґрунтовує Мєрошевський такою оцінкою ролі польської еміґрації і її можливостей у краю:

„Всі партії на еміґрації є на ділі партіями консервативними — бо ж не віддзеркалюють вони еволюції поглядів у Краю, живуть тільки програмою повороту і повернення до минулого. Наслідком того, партії у своєму власному інтересі підтримують леґенду, що в Польщі де факто нічого не змінилося і народ „триває" під покришкою совєтської окупації той же самий, незаторкнений. Вистачить — на їх думку — розбити цю покришку, щоб з'явився знову порядок зближений до 1939 року, з ендецією, „пілсудчиками", „людовцями" і т. д. В результаті репрезентанти згаданої леґенди ставляться із зрозумілою нехіттю до часописів і публіцистів, які доказують, що поворот не буде поверненням і що для нас еміґрантів — справдішня революція почнеться з хвилиною визволення. Тоді переконаємося, що програми наших еміґра-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Юрій Таркович

УРЯД АДЕНАУЕРА ЦІКАВИТЬСЯ ЕМІҐРАНТАМИ

Проф. Оберлендер, федеральний міністер у справах втікачів (сюди входять і коло 10,000.000 німецьких утікачів) та проф. Менде, керівник Центрального Бюра для бездержавних чужинців, запросили до Бонну (оплачуючи всі видатки) вільних журналістів 16 східньо-европейських народів, об'єднаних в Союзі Вільної Преси Східньої Европи, Прибалтики і Балканів з осідком в Мюнхені. Українських журналістів репрезентували ред. Михайло Воскобійник і ред. Ярослав Пеленський. Урядові й промислові кола приймали екзильних журналістів з великою увагою й гостинністю. Відвідини Бонну і після того подорож по Західній Німеччині тривали від 18 до 21 січня.

Спеціяльно для українців чи не найважливішою була заява міністра Оберлендера на великому офіційному прийнятті. Міністер, між іншим, офіційно заявив, що Західня Німеччина ґарантує повне право азилю еміґрантам без будь-яких обмежень і запевняє їм безпеку та допомогу для здобуття праці в німецькій економіці. Совєтські репатріяційні комісії, сказав міністер, можуть бути допущені до Німеччини тільки під умовою, що одночасно й німецькі комісії будуть допущені до СССР для відшукання німецьких громадян у совєтських концентраційних таборах. Оскільки Москва боїться всякої зовнішньої контролі і напевне не прийме такої умови, справа репатріяційних комісій, мабуть, ніколи не буде актуальною. Однак, коли б таке й сталося, німецький уряд не дасть жадної допомоги совєтським комісіям, тобто не дасть їм ні прізвищ, ні адрес еміґрантів і не дозволить вести серед них будь-яку пропаґандивну акцію. Якщо б будь-які урядовці із совєтського посольства у Бонні чи якісь інші совєтські особи комусь із еміґрантів загрожували або когось шантажували, переслідували чи навідувалися в помешкання, на що вони не мають ніякого права — підкреслив міністер Оберлендер — то треба негайно повідомляти про це місцеві німецькі органи влади. Ніколи нікого і ні при яких обставинах не будуть примусово репатріювати. Кожний совєтський урядовець, який займатиметься репатріяційними справами між еміґрантами в Західній Німеччині — леґально чи нелеґально — буде негайно виданий із Західньої Німеччини. Навіть німецькі громадяни, заявив міністер, які намовлятимуть чи змушуватимуть еміґрантів до репатріяції, будуть покарані.

На запит екзильних журналістів міністер відповів, що ця його заява є становищем не тільки його міністерства, а й усього німецького уряду. Під час виголошення цієї заяви були присутні високі урядовці міністерства закордонних справ, уряду преси при канцлерові Аденауерові та ряд інших, а також представники деяких центральних німецьких часописів.

По відвідинах у німецькій столиці журналісти поїхали до Надрайнщини, куди їх запросило міністерство соціяльної опіки цього краю, що офіційно називається „Нордрайн-Вестфалія". Це найбільш залюднена і найбагатша країна Західньої Німеччини. Тут добувають львину частину німецького вугілля, продукують сталь і чавун і тут діє відома на весь світ фірма родини Крупп, яка під час обох світових воєн забезпечувала німецьку армію зброєю і амуніцією. Тут журналісти довідалися, що в Надрайнщині, переважно в індустрії, працює понад 30,000 чужинців-еміґрантів. Майже всі вони забезпечені добрими нововибудуваними помешканнями. Ця країна, запевнили в міністерстві, може прийняти ще значну кількість еміґрантів, в тому числі й українців із Баварії, де відносно найважче знайти працю. Журналістам показали ливарню міді, розташовану на 12 кв. кілометрах площі, густо забудованої гігантськими цехами. Це — один із модерних індустріяльних велетнів Західньої Німеччини, що за добу зужиткує понад 200 вагонів мідної руди. Пересічний заробіток німецького фахового робітника в цій ливарні становить 600 марок.

Треба зазначити, що це уперше в повоєнній Европі міністер суверенного уряду офіційно зустрічався з екзильними журналістами, як недавно в ЗДА державний секретар Доллес зустрівся з екзильними політиками т. зв. сателітних країн, що, очевидно, було ще більшою подією. Варто згадати цікавий епізод. Радіо „Вільна Европа" в Мюнхені пропонувало союзові екзильних журналістів певну фінансову допомогу, але журналісти відмовилися, не бажаючи зобов'язуватися підтримувати політичну лінію цього радіо. Тепер, як довідуємося, німецький уряд пропонує союзові екзильних журналістів також певну допомогу, і то значно вищу, як пропонувало Радіо „Вільна Европа". Невідомо, чи журналісти-еміґранти скористаються з цієї допомоги. Так чи інакше, але незаперечним фактом є те, що уряд канцлера Аденауера старається здобути прихильність і нав'язати співпрацю з еміґрацією із Центральної та Східньої Европи.

З нашого, українського боку треба зазначити, що німці, наприклад, поза дуже слабою підтримкою Українського Вільного Університету в Мюнхені — життям і працею української політичної інтеліґенції досі майже не цікавились. Крім двох винятків, українські студенти не дістають від німецьких установ стипендій, хоч така бідна Ірляндія дала стипендії для 6 українських студентів, Еспанія дала можливість студій в Еспанії 30 українцям і те саме робить Бельгія.

ЯК МИНЕ...

Як мине дитячий рай,
Круті гори провертай —
Перевернуться!
Крил у пташки позичай,
Літа свої завертай —
Вже не вернуться!...

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ

Іван Смолій

ЗРАДА

(Оповідання)

(3)

— Там ні недобре. — Курбак крутив довгу папіроску, досипав старанно махорки, слинив газетний папір, прикурював довго від лямпи. — Там люди цілий день ходять, докучають їм. І ми то місце хочемо взяти для комсомолу, — окутався він хмарою диму. — Так що товаришка Валя має перейти жити в школу.

— А де ж ми житимемо? — запитав Юрівський.

— І ви тут.

— Не розумію.

— Чого не розумієте? — перехопила розмову Валя.

— Прямо не можу зрозуміти, як можна створювати таку ситуацію, — сказав нетерпляче Юрівський. — Ми ж люди сімейні, ми ж родина, а тут мешкання на одну родину.

Він зупинився вражено. Валя Симоновна сміялася тихо й нестримно. Вона розстібнула вже свою теплу кофточку, скинула беретик, повновида й вродлива. Курбак заворожено, видимо закохано вдивлявся в неї.

— Ха-ха! Ви про це. А я забула, що є ще люди, які думають отак. Свій дім, щоб людська нога там не ступила, чуже око не заглянуло. Заслони на вікнах, огорожа, все відмежоване, повите таємницею. Родинне кубелечко. Ха-ха! Вже забулося оте, давно забулося. Прийшли нові форми людського побуту.

— Ви даруйте, Валя Симоновна, — Юрівський змагав допомогти дружині, що безсило присіла на канапі, закривши очі. — Я не розумію вашої поведінки. Ми — просто родина і нам, як родині, треба певного житлового простору. Це всі наші вимоги, елементарні вимоги.

— Родина, — кажете, Павле Івановичу? — провела по складам Валя. — Ота клітина, що її ніхто не сміє торкнути? А чи думаєте, що можливий суспільний проґрес, доки ця клітина становитиме непорушне табу, доки її інтереси будуть перед інтересами колективу? Ніколи! Ви, як педагог, знаєте прекрасно, як важко виховувати дітей, коли ще на добавок виховують їх і родичі, та все навпаки, заперечуючи вдома кожне слово вчителя. Ота, так обожнювана вами клітина, Павле Івановичу, має постійну тенденцію входити в конфлікт з суспільством. Це — гальмо. Треба ці затухлі закамарки провітрить, треба, Павле Івановичу, приймати нові форми людського побуту.

Юрівський витягав папіроску, прикурював.

— Даруйте, Валя Симоновна, але при чому тут ця вся балачка? — сказав він, не дивлячись на неї.

— Перш за все стверджую, що ви стали негостинні, — безжурно засміялася Валя, не помічаючи могильного настрою господарів. — Давайте! — Вона безшабашно вийняла з кишені Юрівського пачку з папіросками, почала прикурювати від його папіроски, довго, провокуюче. — При чому моя балачка? — продовжувала вона. — А при тому, що коли сприймете отой новий погляд на життя, вам стане багато легше розуміти все, вам заощадиться багато непорозумінь і трагедій. На великих просторах землі люди вже прийняли ті нові форми, тільки у вас тут все ще по-старому...

Вона зупинилася в своїй балачці. Її зір спочивав на обличчі Люби, яка сиділа непорушно, з заплющеними очима, наче нежива. Світло лямпи, жовте й миготливе, гуляло на ньому тінями. Юрівському подумалось, що може вона зомліла, він хотів підійти до дружини й вагався.

— Валя Симоновна, — заговорив він нетерпляче, підвівшись. — Я готов прийняти всі нові форми побуту. Алеж, алеж тут квартира для одної сім'ї. Все разом. Так уже будовано. Ось тут моя робітня, там спальня, за нею друга, тут кухня — і все.

— Так ота кімната біля спальні буде мені, — весело усміхнулася Валя. — А вам, Любов Павлівна, щось погано стало?

— Ми то також добре думали, — заговорив поволі міліціонер. — О, ми на селі живемо в одній кімнаті. По п'ятеро, по восьмеро. А ви тут маєте аж чотири. А вас тільки двоє. А товаришка Валя також потребує вигоди. Так що вона має жити в тій кімнаті, що на розі.

Він нараз підвівся, важко і несподівано поклав руку на клямку дверей.

— Ану, візьміть лямпу. Піду подивитися, як та кімната виглядає.

Юрівський затремтів сперепляку. І Люба схопилася сполохано.

— Доки я тут живу, то моє мешкання і ви не смієте заходити туди, — промовив Юрівський, заступаючи Курбакові дорогу.

Курбак відступив на мить а потім спаленів з гніву. Йому здалося, що Валя глянула на нього зневажливо, як на боягуза.

— Мені голова сільради наказав: заведи і примісти. І я так зроблю.

Він спробував ухопити знову за клямку, але Юрівський заступив двері всім тілом, високий і гнівний.

— Відійдіть.

— Не відійду.

— Відійдіть, прошу.

— Міліція має право заходити всюди! — крикнув міліціонер.

Але в нього не було ніякої зброї, і він розгубився, що далі робити.

— Хведоре! — озвалася тепер Валя, що досі приглядалася всьому з неприхованою цікавістю. — Облиш! Ну, чого ж ти так гостро накидаєшся. Вже я сама дам собі раду. Не ждала я, Павле Івановичу, що так приймете мене. Прямо ворожо... Так прекрасно працюємо разом, так гармонійно... Правду кажучи, їхала я сюди з тривогою, бо посилали на нове місце. Так, наче шлюб береш у ЗАГС-і. Треба ж з незнайомою людиною день-у-день зустрічатися, переводити чи не половину життя. Думала, трапиться жінка яка на становищі завшколи, жах буде і нудьга з вередухою. А може підтоптаний дідок, що набридатиме своїм залицянням. А попався молодий, талановитий педагог. Яка я щаслива була, як зустріла вас уперше. І не розчарувалася. Мені дні проходять так, що й не оглянешся, а вже треба прощатися з милим Павлом Івановичем. Не можу діждатися наступної днини, коли знову побачу вас у крузі дітвори, коли знову могтиму заговорити до вас... А тепер нараз така ворожість до мене. І майже трагедія. А я ж казала, треба вам, Павле Івановичу, обов'язково сприйняти новий погляд на форми людського побуту. Тіснувато тепер стало на плянеті, нехотя ліктями себе поштовхуєш, треба з тим миритися. Як збудуємо вже соціялізм, тоді розживемося, перемінимо всю планету в розкішний парк, побудуємо дачі та й розселимося хто з ким, хто кому любий... Доброї ночі, Любов Павлівна. Не хвилюйтеся, Павле Івановичу. Завтра зустрінемося на навчанні, поговоримо більше. Підем, Хведоре!

— То щоб ви знали, що товаришка Валя має завтра забратися з своєї кватири, — сказав Курбак від порога погрозливо. — Ми прийдемо сюди завтра з Кожушком.

Степан Куропась

СОБОРНІСТЬ У ПРАКТИЦІ

(З нагоди свята соборности)

Коли мова про великий український 45-мільйоновий народ, про його стародавню культуру, велику і славну княжу добу, про козаччину, гетьманів і гайдамаків, а в новітній історії про УСС, Січових Стрільців, УГА й армію УНР та вкінці УПА, то це є ті електризуючі моменти, що штовхали народ, а головно молодь, до дальшої праці і боротьби для здобуття незалежности Україні, для творення серед нас сприятливих умовин для цієї праці і боротьби.

Во ж, ради чого, наші політики не досипляють ночей в Европі? Ради чого українці в Америці мітинґують, зв'язують кінці, стараються творити нові цінності, які теж мають перейти до історії? Ради чого ми в Америці пов'язуємо перервані не раз нитки нашого спільного життя? Для слави чи для лакімства нещасного?

Не знаю в Америці такого українця, який з української політики збагатився б, вибився на верх на плечах наших десь в американську політику і став славним серед своїх і чужих! А було в Америці чимало таких, що тратили час, їздили від Атлантику до Міссісіпі вічувати і організувати українців. Згадати б тільки покійних уже сьогодні д-ра Мишуґу і д-ра Цегельського. По українських громадах Америки можна ще знайти багато меншого калібру осіб, що вели подібну працю. На тих людях спочивав тягар організувати віча, концерти й інші всенародні імпрези. А всім відомо, що легше є бесідникові приїхати здалека і виголосити промову, ніж людям на місцях зорганізувати імпрезу.

По довгих трудах і турботах, члени Політичної і Ширшої Ради УКК в Шикаґо створили остаточно Відділ УККА, який вибрав на свій перший виступ „Свято Соборности і Самостійности", що відбулося у нас в неділю, 22 січня ц. р. Всі ті перестороги, що люди настрашаться католицьких мурів Школи св. о. Миколая, де відбулося свято, не справдилися. Прийшли всі — з усіх земель України так, як це було й в Києві славної цієї дати, та ще й з додатком, тут народжених українців, яких в Києві бракувало. Прийшли, а деякі й відійшли з браку місця. Сотні стояли попід стінами — інші з коридору через відчинені двері приглядалися програмі імпрези. Заля виявилася замалою. Шикаґівські українці переживали в цей день соборність на практиці, а це найважливіше! Замало говорити про великий народ, про соборність, про спільні інтереси. Треба засвідчити це в практиці, в практичному житті. Замало є раз на рік спільно деклямувати і потому мати задні пляни, бо це було б фарисейство. Добре відповів наш президент Айзенгавер совєтському Булґанінові на його листа з пропозицією „миру" Казав він: покажіть на ділах, що ви такого миру хочете!

Я вірю, що Шикаґівське громадянство хоче миру. До цього висновку прийшло всіх 10 місцевих членів центрального Українського Конґресового Комітету. Не ділять нас ті, чи інші мури, не ділить нас наше віровизнання, ані навіть наші політичні переконання. Ніхто від нас цього не відбирає. Можемо черґуватися мурами, промовцями нашими, а як наші мури замалі, треба брати мури американські. Вийдемо у світ, як вже буде наша власна сила. Бо, ніде правди діти, в неділю 22-го січня був у нас „кравд" — по береги і за берегами. Проте, на 60 тисяч українців в Шикаґо, на 8 тисяч нової політичної іміґрації, що значить 2,000 учасників, коли рахувати і тих, що не мали де стояти та пішли додому? За довго, видно, жили шикаґівські українці окремо, а це має свої рани і наслідки. В інтересі всієї нашої спільноти та дорогої нам усім української справи є, щоб українці жили разом і сходилися спільно бодай 4 рази до року. Тоді відпаде все те, що нас ділить, що не дає нам нагоди одностайно стати. Тоді зможемо один одному подивитися сміло в очі, друг другу обняти...

Святочна програма була імпозантна, як і годилося на свято державности. Кошти тут не ішли в рахубу, бо треба було показатися. Приїхала пані Марія Лисогір — наша американського вже роду оперова співачка. Ми знали, що вона вміє і не завелися. Сам її виступ на сцені додавав поваги імпрезі, а всі її три пісні Гайворонського добре надавалися до звеличання свята.

Хор св. Володимира із своїм вправним диригентом Позняком та добрими голосами ще зайвий раз засвідчив, що українці співучий народ.

Хор Сурма, в нових козацьких одностроях, з молодим диригентом Андрушковим, силою своїх голосів добре надавався до закінчення свята і до милих вражень, з якими розходилися учасники.

Деклямація пані Кулик сторила на залі тишу, серед якої її „Проповідь Іларіона" звучала дійсно як в церкві.

Промова сен. Дірксена була дуже красноречева. Його уважають за найкращого промовця в Сенаті у Вашинґтоні, за доброго логіка і мовного стратеґа. Можна його слухати годинами. Він запевнив, що доки Америка стоїть на засадах „волі народам і людині", колоніялізм мусить щезнути. Він був в Індо-Китаї, де на практиці бачив французький колоніялізм, який тепер переживає кризу в Азії і Африці. А колоніяльна політика совєтської Москви куди гірша! Але прийде напевно і їй кінець і над широкими золотими ланами пшениці, простягнеться голубе вільне небо, яке символізує український прапор. Сенатора представив присутнім особистий його приятель п. Іван Дужанський, член Політичної Ради УКК.

Промова д-ра М. Стахова була на часі і до теми. Він потрапив у своїх виводах ствердити, що вся влада походить від Бога і переливається в народ, який по своїй змозі творить державу на демократичних засадах. Коли є інакше, тоді нема народовластя, а є диктатура і влада від Бога не перейшла в народ. Промовець перейшов етапи чотирьох універсалів, з закінченням яких прийшов день 22-го січня, — що його Українська Держава проголосила, побіч Різдва і Йордану, третім святом в місяці січні. Ні уряд України, ані народ невинні в тому, що встоятись не було сили. Війни на всі фронти не міг український народ виграти. „Нек Геркулес контра плюрес" — добре відповідає тим часам будівництва України.

Добре враження робили проголошення, відчитані п. Заброцьким. Мейор міста Дейлі і губернатор Стретон проголосили день 22 січня Українським Днем.

Вкінці треба ствердити, що до нормалізації українського життя в Шикаґо, треба було шукати спільної мови. Існує тут Об'єднання Українсько-Американських Організацій і Ліґа Американців Українського Походження. Є два фронти, а треба було створити один. Всі намагання людей добро волі на місцях привести до якогось „модус вівенді" були без успіху. Український Конґресовий Комітет присилав тут навіть свої „місії" для наладнання життя, але без успіху. Бували у нас „модератори" й „інтервенти" з УКК, але нічого не помагало. Не можна було розподілити мандатів, вибрати спільного голову. Голови обох шикаґівських Централь не подобалися протилежній стороні!

В новоствореному Відділі УККА головою став д-р Сіменс-Сіменович, на якого всі згодилися. Його слово на відкритті свята 22-го січня, в якому він підкреслив справу „спільної мови", всім сподобалося. На святі було 8 священиків обидвох віровизнань, до нового ігумена ЧСВВ о. Нестора включно. Так виглядає у нас тепер Соборність у практиці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Ювілей полковника Андрія Мельника.

Обласна Управа Організації Державного Відродження України зі своїми 4-им і 24-им Відділами ОДВУ і 14-им і 34-им Відділами Українського Золотого Хреста, з запрошеними організаціями і представниками громадянства влаштувала бенкет з нагоди 65-ліття від дня народження Голови Проводу Українських Націоналістів полк. А. Мельника. Бенкет відбувся дня 15 січня 1956, в залі Українського Народного Дому. Цього ж самого дня і в тому самому домі відбулося віче інж. Осипа Бойдуника.

Вечір відкрив голова Обл. Управи ОДВУ інж. Степан Білий коротким привітанням около 200 гостей і передав провід свята в руки інж. Богдана Зеленого з Виндсору, Канада. Інж. Зелений, переймаючи провід, висказав з того приводу свою велику радість, бо з полк. Мельником лучить його два роки разом перебутої польської тюрми, про що він пізніше докладно розказав. Він попросив гостей до вечері, яку приготовили і подали членкині УЗХ.

Головним бесідником того вечора був д-р Петро Віланюк, професор одного з каледжів в Дітройті. Проф. Віланюк, товариш зброї полк. Мельника, старшина Леґіону УСС, у своєму короткому, але дуже старанно опрацьованому і гарною формою виголошеному слові, змалював постать полк. А. Мельника в першій мірі як вояка і командата сотні УСС-ів, підчеркуючи харабрість, лицарськість, надзвичайну відвагу, товариськість у відношенні до підлеглих йому стрільців. Нічого дивного, що ті прикмети і старанне приготування до служби своєму народові дали полк. Мельникові під час наших визвольних змагань найвище військове становище шефа Штабу Дієвої Армії УНР і найближчого співпрацівника Головного Отамана С. Петлюри. Бесідник перейшов коротко всі етапи праці Полковника, на яких Він показав себе все тим самим незламним воїном, все тим великим патріотом, який завжди своє життя ставив на службу України. Частину своєї промови присвятив бесідник творцеві і довголітньому Провідникові УВО й ОУН сл. п. полк. Є. Коновальцеві. Найкращим побажанням для полк. А. Мельника була закінчена промова, яка зробила на всіх глибоке враження. Потім був попрошений до слова найстарший віком і ранґою ген.-хорунжий арт. Борис Палій-Неїло, який в гарних словах підкреслив заслуги Полковника як вояка і склав йому побажання дальшої корисної праці. Іван Білоус, б. УСС, розказав кілька споминів про Ювілята, згадуючи про тяжкі бої на Лисоні осінню 1916 року, де полк. Мельник зі своєю сотнею причинився дуже багато до перемоги. Петро Трепет у власному імені і від Філії ДОВ РУС, якої він є головою, склав привіт і побажання для полк. Мельника. Дуже гарним був привіт п. Івана Іванчука, родженого на Новій Землі, який зворушливими словами розказав про першу зустріч з сл. п. Е. Коновальцем, як він перенявся ідеями, які чув від нього і з того часу є він послідовним націоналістом.

Дуже цікаві спомини про полк. А. Мельника розказали інж. Б. Зелений і д-р А. Марітчак. Перший пересидів з Полковником в одній камері два роки польської тюрми, ще до нині подивляє, як прекрасно тримався Полковник в найгірших тюремних обставинах, під час моральних і фізичних знущань. Д-р Марітчак, відомий львівський оборонець з політичних процесів, описав в зворушливій формі поставу Полковника, якого він частинно заступав, перед польським карним трибуналом. „Хвилями здавалось, що то Полковник судить поляків за їх злочини над українцями" —, говорив бесідник. Оба просили передати полк. Мельникові якнайщиріші побажання. Володимир Дідик згадав час, коли провідник українських націоналістів відвідував Америку, згадав зустріч з сл. п. Е. Коновальцем і закінчив промову гарячим побажанням для Ювілята. Промовляли ще від організацій або від себе пп. П. Залуга, М. Квітковська, Вориськевич, А. Левкут, А. Наконечна й інші. Довшу і глибоко продуману промову в честь Ювілята виголосив п. Е. Зубальський.

Почесним гостем на святі був інж. Осип Бойдуник, що його провідник вечора запросив на кінець до слова. Інж. Бойдуник, один з найближчих співпрацівників полк. Мельника, в короткій і ядерній формі представив Ювіляна як провідника, політика і людину. Полк. Мельник не є диктатором, організація у нього є засобом а не ціллю, постанову видає по вислуханні думки інших. У полк. Мельника, як політика, українська справа понад все, а як людина, хоче бачити тільки добре в людях, вирозумілий на людські слабості, терпеливий, вибачливий для тих, які, признавши свої помилки, вертаються знову до активної праці. Між листовними привітами був також привіт від ген.-хор. М. Крата.

Відспіванням Національного Гимну і „Не пора" закінчено вечір.

Іван Білоус.

Ютика, Н. Й.

Концерт колядок

Задовго до Різдвяних Свят усі українські часописи Америки друкували великими літерами: „Уся цьогорічна коляда на допомогу залишенцям!" І наш Відділ Союзу Українок Америки дбайливо підготовився для виконання цього заклику. Був улаштований Андріївський вечір, переведено збірку за підписними листами і це вже дало можливість Відділові вислати до Европи 180 долярів для залишенців та дітей. Але це не задовольнило Управу нашого Відділу і 15-го січня був ще улаштований з тією ж метою концерт колядок. Цей концерт вдалося улаштувати завдяки великій допомозі української громади св. Володимира, церковний хор якої погодився проспівати колядки, а Управа громади безкоштовно дала для цього свою залю.

Концерт розпочався вступною промовою культурно-освітнього референта нашого Відділу СУА, п. Ярослави Томич, що розповіла про шлях творення наших різдвяних пісень від сивої давнини і до сьогодні. Промова закінчилась, погасло світло на сцені і в повітрі з'явилась промениста, різдвяна зірка, а коло неї два малих колядники: Гандзя та Юрко Савицькі, що проспівали перші колядки. Зникає зірка, освітлюється сцена і виходить церковний хор української громади св. Володимира, що в першому своєму виступі співав колядки, а в другому — щедрівки. Прекрасне виконання усіх колядок і щедрівок хор закінчує геніяльним „Щедриком" Леонтовича, який присутні змусили хор проспівати двічі. Але для завершення повного циклу наших різдвяних пісень, треба було мати ще й Новорічні пісні з посипальниками і саме про це подбали упорядчики концерту. На сцену виходять посипальники — Нестор Томич та Юрко Савицький і співають посипальницьку: „Ой, в полі, полі, сам Бог походив!" Закінчивши пісню і привітавши з Новим Роком, вони проказують новорічні побажання.

Тож за звичаєм в цей день, посипальники родючої, багатої України, кидають господарям найдорожче — золоту пшеницю, і цього звичаю було додержано на концерті і тим завершено повний цикл наших різдвяних пісень.

На закінчення на сцену вийшла п. Марія Когутякова, голова нашого Відділу СУА, і подякувала присутнім за гостину, бо всі, кому доля наших залишенців не є байдужа, відвідали цей концерт і тим дали можливість в майбутньому ще надіслати допомогу залишенцям. Окрему подяку голова Відділу висловила учасникам концерту, а особливо п. Олені Кокодинській, диригентові хору і членові нашого Відділу СУА, за виступ хору на концерті, бо саме це й дало можливість улаштувати концерт.

М. О.

Бейон, Н. Дж.

Січневі Роковини

Українська Громада в Бейоні, Н. Дж., вперше відзначила роковини 22-го січня Святочною Академією, влаштовано Громадським Комітетом Українців міста Бейону, в склад якого входили представники усіх церковних та громадських товариств чи організацій.

6-го січня у Навечеріє Різдва Христового достойний мейор Г. Томас Ді Домініко прийняв у Сити Гол українську делеґацію, в присутності якої проголосив день 22 січня „Днем Української Незалежности" та при цьому повища делеґація передала Український Прапор, який повівав в неділю, 22 січня на державному будинку. На протязі тижня від 15 до 21 січня влаштовано в головній бібліотеці виставку українського мистецтва — різьби, вишивок та кераміки. Цю виставку відвідало понад 600 осіб. Цього ж дня повів у Бейоні український національний прапор.

О год. 2-ій пополудні, в прекрасній шкільній залі зібралася українська спільнота й запрошені гості американці та вщерть заповнили простору залю на 500 осіб. Академія почалась американським гимном у виконанні духової оркестри „Сурма" з Джерзі Сіті, під проводом проф. В. Задорного.

Свято відкрив голова Громадського Комітету, п. Микола Кормелюк та привітав достойного мейора міста Бейону, який виголосив коротке слово з приводу Січневих Роковин. Святочну промову виголосив д-р Петро Мірчук.

Після цього мистецьку частину виконали такі мистецькі сили: мішаний квартет „Бандура" у складі: Галина Хамула — сопран, Христя Карпевич — альт, Володимир Юркевич — тенор, Роман Левицький — бас. Скрипкове сольо у виконанні п. Аліції Вучинської, при акомпаніяменті д-ра Бориса Базалі. Мішаний хор при Українській Православній Церкві, під орудою о. Протодіякона П. Пушкаренка. Мішаний хор при Українській Католицькій Церкві, під диригентурою проф. Івана Задорожного. Деклямацію „Любіть Україну" виконав Любомир Кормелюк. Чоловічий хор при ООЧСУ, під керуванням п. Миколи Кормелюка, та духова оркестра „Сурма" із Джерзі Сіті, перепліталии своїми виступами програму свята.

Після Святочної Академії відбулась в галі Українського Народного Дому товариська зустріч для запрошених гостей, які виявляли у своїх промовах велику симпатію до Українського Визвольного Руху та героїчної Української Повстанської Армії. Концертмайстром був п. Василь Драґан.

Н. Н.

ПОЛІТИЧНИЙ РЕАЛІЗМ І РОЗГУБЛЕНІСТЬ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ційних партій втратили увесь зв'язок з дійсністю і тоді також переконаємося, що під покришкою окупації народ не тільки „тривав", але й радикально змінився і то в основних ділянках".

Така оцінка еміґрантських можливостей і ситуації в краю — можна б сказати — визначає справжню „революцію в польському еміґрантському думанні і її можна схарактеризувати, як прояв політичного реалізму, що може відноситися не тільки до польської політичної дійсности, але й до інших еміґрацій із поневолених Москвою країн.

Але ж цілковитою розгубленістю і політичною наївністю, базованою на незнанні совєтських методів поневолювання, звучить намагання публіцистів із „Культури орієнтуватися на можливість виникнення тітоїзму чи пак троцькізму в окупованій Москвою Польщі чи на можливість або іншими словами на „знаціоналізування комунізму" та вкінці, рахування на якусь зміну в ситуації Польщі в напрямку вилучення її з безпосереднього совєтського тиску і зневтралізування, скажім, за зразком Австрії.

Здається, ніхто краще й основніше, як українці не мав змоги переконатися в усій нереальності таких концепцій, як троцькізм чи тітоїзм, у підсовєтській дійсності. В історії останніх 35-и років саме Україна дає безліч прикладів на те, що всякі спроби „знаціоналізування" комунізму, всі ті шумскізми, скрипниківщини і хвильовізми, включно з передишкою НЕП-у й українізацією, кінчалися завжди одним — ліквідацією не тільки провідників й ідеологів, але і ліквідацією десятків тисяч населення. Носії таких наївних плянів на якесь переродження комунізму — на Україні здебільша стрілялися, коли ж ні, то їх розстрілювали. Спроби українського троцькізму, заініційовані деякими українськими комуністами з Комуністичної Партії Західньої України, скінчилися поголовним винищенням ініціяторів і надхненників. Ліквідовано їх куди запопадливіше, як „буржуазних націоналістів". Тітоїзм, якщо і виник у Югославії, то тільки з огляду на її окраїнне положення — між совєтським бльоком і вільними державами Заходу, чого немає і не матиме в ніякому випадку така, наприклад, Польща. Такі чи інші вияви тітоїзму на еміґрації належать до тієї ж самої категорії, що й інша еміґрантська партійщина. А втім, теж і „тітоїзм" це ще нині далеко не вияснена проблема.

Будь-яка акція публіцистів із „Культури" в напрямку здійснення своїх концепцій чи хочби й підтримки концепцій тітоїзму в Польщі може закінчитись не тільки повним фіяском, але й жорстокою ліквідацією здійснювачів цієї концепції на окупованих Москвою польських землях.

Здаючи собі справу з багатьох недомагань української еміґрації, в її користь треба признати, що саме українці куди більше і краще „едуковані" у відношенні та оцінці большевизму, ніж будь-який інший нарід чи його еміґрація. Інше діло, що за цю „едукацію" українцям прийшлось довше і більше платити, ніж будь-кому іншому. Світ ще сьогодні тільки вчиться того, що українці вже давно знають. Інші народи могли б заощадити собі багато розчарувань і жертв, якщо б тільки хотіли з тієї української науки, набутої такою дорогою ціною, скористати.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 47

П. Гарник, Нюарк	$ 5	М. Дуткевич, Дітройт	1
О. Шимків, Дітройт	4	В. Шрасер, Віндсор	1
Д. Федина, Менвіл	4	К. Сідзінський, Тавнтон	1
І. Юсип, Єниґе	3	М. Наканечний, Клівленд	1
Ю. Драч, Іріс	3	А. Великохатко, Рачестер	1
С. Костенко, Тейлор Сентер	3	О. Бартіш, Честер	1
А. Лось, Шикаґо	3	П. Лисенко, Пітсфілд	1
С. Федовій, Джерзі Сіті	3	З. Федорчак, Йонкерс	1
А. Полевчак, Елизабет	3	М. Водзінський, Форт Вейн	1
Й. Горінь, Росел	2	І. Рудавський, В. Істон	1
Е. Прохоренко, Філа.	2	В. Пері, Ньюбург	1
П. Сильчак, Лос Анджелес	2	Ф. Гурин, Пасейк	1
В. Коник, Когоус	2	І. Приступа, Гадсон	1
С. Сендецький, Ню Йорк	2	П. Заземба, Шикаґо	1
Я. Романів, Гартфорд	2	І. Беднарський, Дітройт	1
І. Окаль, Йонкерс	2	М. Палій, Белойт	1
о. Н. Притуляк, Пасейк	2	М. Сенків, Метачен	1
О. Тарнавський, Торонто	2	М. Геряк, Каяґаґа Фолс	1
М. Ткаченко, Шикаґо	2	І. Хетрук, Філа.	1
В. Туркало, Тавнтон	2	І. Гассак, В. Істон	1
А. Курило, Бруклин	2	Н. Дембіцький, Шикаґо	1
І. Криницький, Бруклин	2	О. Москалевич,	1
О. Буцяк, Менчестер	2	М. Коперлюк, Вунсакет	1
М. Дикан, Фервю	2	А. Бриндзя, Сиракюз	1
о. В. Варварів, Вашинґтон	2	І. Яремко, Москав	1
П. Драґан, Дітройт	2	П. Сомик,	1
О. Воронин, Боффало	2	В. Беднарський, В. Істон	1
Н. Поточняк, Натал	2	В. Воробець, Джемейка	1
Н. Курилко, Ст. Пол	2	Г. Мандзій, Нюарк	1
С. Чорний, Клівленд	2	І. Солян, Ню Йорк	1
П. Гадач, Філа.	2	В. Остапюк, Спенсер	1
М. Бабяк, Верден	2	О. Салабай, Дітройт	1
К. Стасюк, Ню Гейвен	2	Я. Красюк, Дітройт	1
Д-р В. Галич, Супірйор	2	Г. Плекан, Ст. Джосеф	1
В. Стаюра, Шикаґо	2	С. Тимціорак, Бронкс	1
В. Велиток, Бриджпорт	2	В. Малий, Росвіл	1
Г. Ониськів, Дірборн	2	Н. Горин, Алтон	1
Р. Чагарин, Вунсакет	2	Г. Телеп, Клівленд	1
І. Климишин, Палмертон	2	Н. Назаренко, Елизабет	1
Е. Ваш, Ніскеюніґ	2	М. Станімір, Нюарк	1
В. Мандюк, Нюарк	2	П. Миськів, Балтімор	1
А. Блавцяк, Куртіс Бей	2	О. Борух, Данієлсвіл	1
М. Яремич, Дітройт	2	С. Ярошевич, Шикаґо	1
Ф. Судія, Ембрідж	2	Н. Хмілевська, Генритон	1
І. Наогольник, Авбурн	2	І. Павук, Тіксонвіл	1
В. Сидорук, Шикаґо	2	І. Косців, Бруклин	1
Я. Гвоздь, Гартфорд	2	Ф. Гаік, Вадепорт	1
Р. Томків, Ню Йорк	2	о. М. Угорчак, Монессен	1
А. Ухин, Шикаґо	2	М. Дмитрів, Ютика	1
Д. Горбач, Ірвінгтон	2	М. Цяпка, Нюарк	1
А. Маланчук, Ню Гейвен	2	С. Масловський, Бернс	1
О. Ольховий, Кліфтон	2	К. Креховецький, Ню Гейвен	1
Кривокобильський, Фенікс	1.50	П. Кобас, Саґінав	1
М. Пеленський, Петерсон	1	А. Катинський, Клівленд	1
М. Геррісон, Вестбюрі	1	Н. Косован, Амстердам	1
А. Шервай, Смирна	1	П. Радко, Віллімантік	1
І. Витак, Ню Маркет	1	М. Симчук, Трентон	1
І. Модровський, Ірвінгтон	1	А. Карюк, Рачестер	1
А. Кульбанська, Лудлов	1	Т. Бек, Енн Арбор	1
Ф. Коропишин, Гованда	1	А. Івах, І. Віллістон	1
О. Буката, Дітройт	1	І. Мудрий, Елизабет	1
Й. Деревянка, Вудсайд	1	І. Седар, Нортгемптон	1
Н. Захаричук, Ню Бостон	1	С. Сенеґа, Юніон	1
М. Когут, Гемтремк	1	А. Левкович, Колумбус	1
М. Пукас, Байон	1	Д. Юркевич, Інтер. Фоллс	1
С. Тиндюк, Мілвокі	1	І. Сміт, Ірвінгтон	1
К. Наконечний, Стейтен Ай.	1	Н. Н. Блумфілд Гіллс	1
П. Накопинський, Провіденс	1		
П. Міхалечко, Окснард	1		
Е. Дешко, Бронкс	1		
О. Гадз, Вернон	1		
Г. Березяк, Палмертон	1		
В. Дацьо, Шикаґо	1		

Разом $ 205.50
Раніше проголошено $ 9,158.41

Разом $ 9,363.91

Спільна Дитяча Ялинка в Народному Домі

Перша, мабуть, в історії Нюйоркської Громади Дитяча Ялинка всіх українськомовних шкіл Метрополії відбулася в неділю 22-го січня ц. р. у великій залі Українського Народного Дому і пройшла з дуже гарним успіхом.

В Ялинці взяла участь дітвора таких шкіл: парафіяльної школи при УАПЦеркві Святої Тройці (21-ша вул.), під проводом проф. Спільниченка, парафіяльної школи при Українській Православній Церкві св. Володимира (14-та вул.), під проводом о. Гаюка, діти „Рідної Школи" в Бруклині (під проводом ВПань Зарицької і Рейнарович), та найбільша група дітей школи „Учительської Громади" в Ню Йорку, під керівництвом п-ні Храпливої і д-ра Рабія.

Дитяче Свято відкрив коротким вступним словом д-р І. Рабій, потім відбулася, у виконанні самих дітей, програма Ялинки, на яку зложилися деклямації, коляди, різдвяні сценки, танковий виступ і ляльковий вертеп. Наприкінці була роздача дарунків. Потім заграла музика і почався Дитячий Баль. Пані з Батьківського Комітету приготовили для дітей безкоштовну перекуску і напитки. В той день 22-го січня цілий Народний Дім наповнився радісними дитячими голосами і тупотінням їхніх невтомних ніг...

Багато праці приклали до цієї гарної імпрези члени Об'єднаного Батьківського Комітету Шкіл Українознавства, а то пані Бартко і Черник, і пп. Левицький, Григорович, Новицький і Ганущак. Довідуємось, що той самий Комітет підготовляє вже спільне Дитяче Свято в честь Т. Шевченка.

Ініціятива, що заслуговує на найбільше признання та якнайширшу підтримку всього Громадянства. (К).

● **У Швеції** пожежа знищила майже четвертину найбільшої рафінерії нафти, що знаходиться за 25 миль від Стокгольму. Підозрівають саботаж. Шкоду оцінюють на мільйони долярів.

● **Єгипетський прем'єр** Гамаль Нассер дістав від Чехословаччини в дарунок двомоторовий літак на 5 осіб. ЧСР, як відомо, постачає Єгиптові зброю.

НІГЕРІЙЦІ ОГЛЯДАЮТЬ ПОРТРЕТ КОРОЛЕВОЇ

Нігерійські тубільці оглядають портрет королеви Єлисавети, що його роздано між населенням з приводу відвідин Єлисавети в Нігерії.

В Донбасі — на порозі шостої п'ятирічки

У плянах шостої п'ятирічки заплянувала Москва повний достаток і найбільший добробут для трудящих, включно з холодільниками і телевізорами. Повний достаток плянувала вона і в кожній з п'яти попередніх п'ятирічок. А проте, на 39-му році існування московсько-большевицького режиму все ще читаємо в совєтській пресі хоч би такі листи до редакції найбільш упривілейованої частини робітництва — шахтарів: „П'ять років ми, жителі Степової вулиці міста Первомайська, Ворошиловградської области, клопочемося, щоб провели до нас електрику, але й досі змушені користатися гасовими(нафтовими) лямпами та свічками. „Проведення електролінії на вашій вулиці заплянуване, — заспокоюють нас у шахтоуправлінні. — Прийде час, і ми це зробимо!" — Але минають роки, а очікуваний щасливий час ніяк не приходить. Дуже погано забезпечують нас також водою. Хоч на вулиці стоять водозбірні колонки, але працюють вони з великими перебоями . . ."

І так, на 39-му році жовтневої пролетарської революції — все ще нафтові лямпи і свічки.

ВСЯЧИНА

Д-Р ВАЙТ ВИВЧАЄ БИТТЯ СЕРЦЯ КИТІВ

Спеціяліст від серцевих недуг, який лікує президента Айзенгавера, д-р Пол Додлі Вайт, виїжджає на десятиденну екскурсію на океан, щоб там вивчати биття серця китів. Цей лікар хоче перевірити свою теорію про те, що різниці в пульсі і поведінці людського серця залежні від величини серця окремих людей, а не від хворобливих прикмет серця. Досвіди виявили, що чим більший є якийсь ссавець, тим повільніше б'ється його серце. Серце миші б'ється 300 разів на мінуту, а серце людини тільки 70 до 80 разів. Д-р Вайт ствердив, що серце слона в Бостонському Зоопарку билося тільки 30 до 40 разів на мінуту. Д-р Вайт має 10 лютого досліджувати стан здоров'я президента Айзенгавера, і якби треба було, то він кожного часу може прилетіти літаком із корабля до столиці.

НЕ ВМІЮТЬ, ЯК ВАРИТИ НА ПРИРОДНОМУ ГАЗІ

Віднедавна в ЗДА послуговуються при варенні не штучним, тільки природним газом. Багато господинь не знають, як користуватися цим газом, і тому Комісія Публічної Служби в Ню Йорку (при управі міста) подає в цій справі такі вияснення. 1. Треба так відкрити газові крани, щоб полум'я доходило аж до дна посуди, бо тоді газ має більше повітря і може зовсім спалюватися. 2. Треба вважати, щоб полум'я було синє. Коли полум'я є жовте, то це означає, що немає повітря для спалювання газу. Коли полум'я аж червоне — то це ознака, що занечищені газові отвори, які треба негайно вичистити. 3. В неясних випадках треба задзвонити до Газової Компанії, яка негайно дасть вияснення, або пришле фахівця, який на місці провірить справу.

ГОСПОДАРСЬКІ ВІСТІ

Німці хочуть продати 60,000 авт у ЗДА

Директор найбільшої німецької автової фірми „Фольксваґенверк" д-р Гайнц Нордгоф заявив, що ця фірма думає продати в ЗДА в цьому році 60,000 своїх авт, це значить два рази стільки, скільки продано в 1955 році. Німецька фірма хоче відкрити свою власну фабрику в цій країні. „Фольксваґенверк" — це найбільша автова фабрика в Европі. Вона продукує денно 1,400 авт, і в 1956 році думає випродукувати 400,000 возів. — Найновіше повідомлення з Німеччини говорить про те, що ця фірма не буде відкривати власної фабрики в Ню Бронсвіку, Н. Дж., бо це б їй не виплатилося.

Швайцарія спроваджує закордонних робітників.

Давніше в Швайцарії не було праці, і швайцарці шукали за нею по всій Европі. Але тепер Швайцарія так розбудувала свої промисли, що для домашніх і господарських праць треба спроваджувати закордонних робітників. Це вможливлює високий стан швайцарського франка, і тому французькі, італійські та австрійські робітники радо їдуть до Швайцарії на працю. Самі швайцарці зайняті при праці при годинниках, машинах і цінних текстиліях, які експортують до всіх країв вільного світу. Тепер в маленькій Швайцарії, — коло 5,000,000 населення, працюють 271,000 закордонних робітників, в тому 161,000 чоловіків, а решта жінки. В швайцарських часописах є по три-чотири сторінки оголошень із вільними працями.

НЮЙОРКСЬКІ БАНКИ ПОЗИЧАЮТЬ АРҐЕНТИНІ 30 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Два нюйоркські банки Нешенел Сіті Бенк і Чейс Мангеттан банк погодилися позичити Арґентині по 15 мільйонів долярів, за які то гроші арґентинські купці платитимуть за товари, закуплені в ЗДА. Гроші з цієї позички мають покривати кошти транспорту та заплати за товари, і не може їх вживати арґентинський уряд. Представники банків заявили, що арґентинський уряд може для себе позичити гроші в Експортово - Імпортовому банку. Під час режиму Перона американські банки не позичали грошей Арґентині.

Корабельна Компанія Юнайтед Стейтс заробила 8,300,000 долярів.

Директор Корабельної Компанії Юнайтед Стейтс повідомляє, що та фірма в 1955 році на чисто заробила 8,300,000 долярів, а в 1954 році чистий її порбуток становив тільки 5,177,454 доляри. Власники 1,615,312 паїв дістануть дивіденду в висоті по 5.10 доляра за один пай.

МАЮТЬ ЗАМКНУТИ СОТКИ СІЛ, БО ХОЧУТЬ КОПАТИ ВУГІЛЛЯ

Німеччина хоче поширити продукцію вугілля, яке находиться під землею від Колонії до Ахену і бельгійського кордону. На тому обширі живе 260,000 німецьких селян, а під землею находиться 60 більйонів тони бурого вугілля (лігніту). Поклади цього вугілля глибокі на 815 стіп. Його почали видобувати вже на початку цього сторіччя, але це відбувалося в повільному темпі, бо бракувало робітничих сил і відповідної машинерії. Але кілька років тому західньонімецькі інженери винайшли нові машини, які можуть перекидати 100,000 кубічних метрів землі денно, заступаючи працю 20,000 робітників. В минулому році в Західній Німеччині видобули більше як 130,000,000 тони твердого вугілля.

НІМЕЦЬКА ПРОДУКЦІЯ ПОДВОЇЛАСЯ В ПОРІВНЯННІ З ПЕРЕДВОЄННИМ СТАНОМ

З Німеччини повідомляють, що німецька промисловість зростає майже кожного дня. Продукція в тій країні, яка була так знищена під час недавньої війни, майже подвоїлася в порівнянні з передвоєнним станом. Індекс продукції становить 204, а в 1936 році він виносив 100. Зріст німецької продукції йде швидшим темпом, як у ЗДА. В 1953 продукція в Німеччині зросла на 9 відсотків, в 1954 році — на 12 відсотків, а в 1955 році — 16 відсотків. Сталеварні в Рурщині в останньому році випродукували 21,335,000 тони сирової сталі, і таким чином Західня Німеччина стала найбільшим продуцентом сталі в Европі. Німецькі корабельні підприємства будують більше кораблів на експорт, як будь-яка інша держава в світі.

Ціни срібла в ЗДА

Згідно з законом державна скарбниця ЗДА купує все випродуковане срібло в цій країні. Вона платила за одну унцію срібла 90.5 цента і продає його по 91 центові в монетарні в Сан Франсіско. В Ню Йорку одна унція коштує на одного цента і одну четвертину цента більше, бо треба оплатити кошти транспорту.

АМЕРИКАНСЬКА ТОРГІВЛЯ З ЗАКОРДОНОМ МАЄ ЗБІЛЬШИТИСЯ НА 1.2 БІЛЬЙОНА

Крайова Рада Закордонної Торгівлі передбачає, що американська торгівля з закордонними країнами в 1956 році має збільшитися на 1,200,000,000 долярів і має виносити 42,100,000,000 долярів. В цю суму входить ціна на товари, транспорт і фінансові трансакції. Експорт товарів із ЗДА має становити вартість 14,700,000,000 долярів, а імпорт — 11,900,000,000 долярів. Сюди входять ще видатки на інвестиції закордоном.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні загальні збори Т-ва „Свобода", Відд. УНСоюзу ч. 194, відбудуться в суботу, 4-го лютого, о год. 4-ій пополудні в Українському Народному Домі при 142 Друга евеню в Ню Йорку. Участь усіх членів обов'язкова. — Управа Відділу.

ТАРЗАН, ч. 3611. Ціль!

TARZAN LEAPED FROM THE HUT TO SEARCH FOR SHEETA WHEN HOLT SUDDENLY SHOUTED.

HE HAD SPOTTED THE PANTHER, BUT LUCIA WAS IN THE DIRECT LINE OF FIRE!

SHE SHRANK BACK, PARALYZED WITH FEAR, AS THE BEAST PREPARED TO SPRING!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзан вискочив із халупи, щоб знайти Шіту, але в ту мить вистрелив Голт.

Він побачив пантеру, але — Люція була на простій лінії пострілу!

Спаралізована жахом, вона відскочила назад, а тварюка підготовилася до скоку!